Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
fremsat den 18. september 2019[1]

Sag C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol))

»Præjudiciel forelæggelse – formaliteten – artikel 267 TEUF – begrebet retssag – kassationsanke af hensyn til retsanvendelsen – den omstændighed, at den situation, der følger af den appellerede dom, ikke kan ændres – design – foreløbige, herunder sikrende retsmidler – kompetencen hos de nationale retter i første instans til at påkende sager vedrørende foreløbige retsmidler – EF-designdomstolenes enekompetence«

1. Forordning (EF) nr. 6/2002[2] bestemte, at medlemsstaterne på deres områder skulle udpege en eller flere »EF-designdomstole« med enekompetence til at afgøre visse søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed af EF-design (artikel 81).

2. Da Nederlandene fuldførte dette mandat, tildelte medlemsstaten denne enekompetence til rechtbank Den Haag (ret i første instans i Haag, Nederlandene), og en af denne rets afdelinger blev desuden tildelt enekompetencen til at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) nærer imidlertid i tvivl om, hvorvidt sidstnævnte bemyndigelse (altså den omstændighed, at afdelingen ved den specialiserede EF-designdomstol i Haag har enekompetence til at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i forbindelse med de i artikel 81 i forordning nr. 6/2002 omhandlede søgsmål) er i overensstemmelse med denne forordnings øvrige bestemmelser.

4. Denne tvivl hos den forelæggende ret skyldes en problemstilling, der er opstået i Nederlandene, hvor forskellige retter i første instans og appelretter, som ikke har egenskab af EF-designdomstole, har fastslået, at de har kompetence til at træffe afgørelse om anmodninger om foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i procedurer i forbindelse med søgsmål vedrørende krænkelse eller gyldighed af EF-design.

I. Retsforskrifter

A. EU-retten. Forordning nr. 6/2002

5. Afsnit IX omhandler »kompetence og retspleje i søgsmål vedrørende EF-design«.

1 – Originalsprog: spansk.

2 – Rådets forordning af 12.12.2001 om EF-design (EFT 2002, L 3, s. 1).

6. Anden afdeling af dette afsnit, som omfatter artikel 80-92, omhandler »retssager om krænkelse af EF-design og om EF-designs gyldighed«.

7. Artikel 80 (»EF-designdomstole«) har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne udpeger på deres områder det mindst mulige antal nationale domstole i første og anden instans som muligt (EF-designdomstole), til varetagelse af de opgaver, der pålægges ved denne forordning.

[…]«

8. Artikel 81 (»kompetence med hensyn til søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed«) bestemmer:

»EF-designdomstolene har enekompetence til at afgøre:

a) søgsmål vedrørende krænkelse af EF-design og – for så vidt dette er tilladt efter national lovgivning – søgsmål vedrørende risiko for sådan krænkelse

b) søgsmål for at få fastslået, at der ikke foreligger krænkelse af et EF-design, for så vidt sådanne søgsmål er tilladt efter national lovgivning

c) søgsmål vedrørende ugyldighed af et ikke-registreret EF-design

d) modkrav om et EF-designs ugyldighed fremsat i forbindelse med søgsmål i henhold til litra a).«

9. Artikel 90 (»foreløbige, herunder sikrende retsmidler«) er affattet således:

»1. For så vidt angår EF-design kan der ved domstolene, herunder EF-designdomstolene, i en medlemsstat fremsættes anmodning om iværksættelse af sådanne foreløbige, herunder sikrende retsmidler, som i henhold til den pågældende stats lovgivning kan bringes i anvendelse over for nationale design, uanset om en EF-designdomstol i en anden medlemsstat i henhold til denne forordning har kompetence med hensyn til realitetsspørgsmålet.

2. I sager vedrørende foreløbige, herunder sikrende retsmidler skal en indsigelse, der fremsættes af sagsøgte på anden måde end ved modkrav om et EF-designs ugyldighed, tages til påkendelse. Artikel 85, stk. 2, finder dog tilsvarende anvendelse.

3. En EF-designdomstol, der er kompetent i henhold til artikel 82, stk. 1, 2, 3 og 4, kan træffe afgørelse om iværksættelse af foreløbige, herunder sikrende retsmidler, der – med forbehold af en eventuel nødvendig procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse i overensstemmelse med afsnit III i fuldbyrdelseskonventionen – kan anvendes i samtlige medlemsstater. Ingen anden domstol har denne kompetence.«

10. Tredje afdeling af afsnit IX (artikel 93 og 94) omhandler »andre tvister vedrørende EF-design«.

11. Artikel 93 (»supplerende bestemmelser om kompetence, der tillægges andre nationale domstole end EF-designdomstole«) er affattet således:

»1. Inden for den medlemsstat, hvis domstole er kompetente i henhold til artikel 79, stk. 1 eller stk. 4, anlægges alle andre EF-designsager end dem, der er omhandlet i artikel 81, ved den domstol, som ville have stedlig og saglig kompetence i sager vedrørende nationale design i den pågældende stat.

[…]«

B. National ret

1. Wet op de rechterlijke organisatie (lov om domstolsorganisationen)

12. Det bestemmes i artikel 78:

»1. Hoge Raad [øverste domstol] påkender kassationsanker vedrørende retsakter, domme og afgørelser, der er fastsat eller truffet af en gerechtshof eller en rechtbank, og som er indbragt af en part eller af Procureur-Generaal ved Hoge Raad »af hensyn til retsanvendelsen«.

[…]

7. Kassationsanke »af hensyn til retsanvendelsen« er ikke tilladt, såfremt parterne har adgang til et sædvanligt retsmiddel, og dette ikke er til skade for parternes erhvervede rettigheder.«

13. Artikel 111, stk. 2, indledningen og litra c), tildeler Procureur-Generaal kompetence til at iværksætte kassationsanker af hensyn til retsanvendelsen.

2. Lov af 4. november 2004 om anvendelse af Rådet for Den Europæiske Unions forordning om EF-design og om udpegelse af EF-designdomstolen (lov om anvendelse af EF-forordningen om EF-design)[3]

14. Artikel 3 bestemmer:

»For alle søgsmål som omhandlet i forordningens artikel 81 er rechtbank Den Haag [ret i første instans, Haag] enekompetent i første instans, og for hastesager om foreløbige forholdsregler, afdelingen for sager om foreløbige forholdsregler ved denne ret.«

II. De faktiske omstændigheder og det præjudicielle spørgsmål

15. Spin Master er en canadisk virksomhed inden for legetøjsbranchen. Under mærket »Bunchems« forhandler virksomheden legetøjskugler, som »klistrer« til hinanden og kan anvendes til at lave alle mulige former og figurer. Den 16. januar 2015 registrerede Spin Master dette legetøj som et EF-design under nr. 002614669 0002.

16. Under mærket »Linkeez« forhandler High5 legetøjskugler, som »klistrer« til hinanden og kan anvendes til at lave alle mulige former og figurer.

17. Spin Master iværksatte ved afdelingen for sager om foreløbige forholdsregler ved rechtbank Amsterdam (ret i første instans i Amsterdam, Nederlandene) en procedure med henblik på iværksættelse af disse forholdsregler på grund af krænkelse af et registreret EF-design. Virksomheden nedlagde navnlig påstand om forbud mod markedsføring af High5's produkter på det nederlandske område.

18. Under denne procedure gjorde High5 in limine litis gældende, at alene rechtbank Den Haag (ret i første instans i Haag) havde enekompetence til at påkende tvisten, og at retten i første instans i Amsterdam dermed ikke havde kompetence.

3 – (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573).

19. Den 12. januar 2017 forkastede afdelingen for sager om foreløbige forholdsregler ved rechtbank Amsterdam (ret i første instans i Amsterdam) kompetenceindsigelsen, idet retten støttede sig på artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 6/2002, og iværksatte en række foreløbige, herunder sikrende retsmidler [4]. I samme afgørelse fastslog retten, at fristen for at anlægge sag vedrørende realiteten var seks måneder fra datoen for nævnte afgørelse, hvilket følger af artikel 1019i i den civile retsplejelov.

20. Procureur-Generaal anførte, at der i den nederlandske retspraksis er uoverensstemmelser om, hvorvidt afdelinger for sager om foreløbige forholdsregler ved rechtbankerne (retter i første instans) ud over rechtbank Den Haag (ret i første instans i Haag) har kompetence til at iværksætte disse forholdsregler i disse sager, og iværksatte kassationsanke »af hensyn til retsanvendelsen« til prøvelse af afgørelsen fra afdelingen for foreløbige forholdsregler i Amsterdam.

21. Procureur-Generaal har i sit appelanbringende anført, at

– den eneste afdeling, der i henhold til nederlandsk ret har kompetence til at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i sager vedrørende krænkelse af EF-design, er afdelingen ved rechtbank Den Haag (ret i første instans i Haag)

– artikel 90, stk. 2, i forordning nr. 6/2002 ikke finder anvendelse på de i forordningens artikel 81 omhandlede søgsmål, hvilket udledes af forarbejderne til forordningen og dens opbygning.

22. På denne baggrund har Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 90, stk. 1, i forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design fortolkes således, at den bindende tillægger alle de der nævnte domstole i en medlemsstat beføjelse til at træffe foreløbige, herunder sikrende retsmidler, eller kan medlemsstaterne – helt eller delvist – selv frit give de domstole, som i medfør af nævnte forordnings artikel 80, stk. 1, er udpeget som EF-designdomstole (i første og anden instans), enekompetence til at træffe sådanne retsmidler?«

III. Retsforhandlinger for Domstolen

23. Anmodningen om præjudiciel afgørelse indgik til Domstolen den 5. november 2018.

24. Der er indgivet skriftlige indlæg af Procureur-Generaal, Nederlandenes regering og Europa-Kommissionen. Det blev ikke anset for nødvendigt at afholde et retsmøde.

IV. Bedømmelse

25. Det præjudicielle spørgsmål drejer sig om at afgøre, om (de specialiserede) EF-designdomstoles enekompetence til at påkende søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed, som er omhandlet i artikel 80 og 81 i forordning nr. 6/2002, også omfatter de i samme forordnings artikel 90 omhandlede foreløbige, herunder sikrende retsmidler.

26. Tvivlen er opstået som følge af den omstændighed, at artikel 90 forekommer at gå imod denne enekompetence og bane vejen for, at det for så vidt angår EF-design er muligt at anmode andre domstole i medlemsstaterne (dvs. ikke kun de specialiserede domstole) om at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler.

4 – Under trussel om tvangsbøder forbød retten High5 at sælge legetøjskugler og tilbehør hertil og pålagde virksomheden at tilbagesøge produkterne fra erhvervsmæssige kunder samt at godtgøre disse prisen herfor samt transportomkostninger. High5 skulle desuden fremsende Spin Master en liste over virksomhedens leverandører og kunder og angive, hvilke produkter der var blevet leveret.

27. Inden denne tvivl afklares, må det, således som den forelæggende ret har anført i sin forelæggelsesafgørelse, præciseres, om der er tale om en tvist, der opfylder kravene i artikel 267 TEUF.

A. Formaliteten med hensyn til det præjudicielle spørgsmål

28. Det præjudicielle fortolkningsspørgsmål er opstået i forbindelse med en kassationsanke »af hensyn til retsanvendelsen«, som Procureur-Generaal kan iværksætte til prøvelse af afgørelser truffet af retter i første instans og af appelretter, som ikke længere kan gøres til genstand for et sædvanligt retsmiddel.

29. Denne form for kassationsanke fremmer en ensartet anvendelse af lovgivningen. Den anvendes, når den problemstilling, der er genstand for tvisten, går igen i et stort antal sager, og retspraksis giver mulighed for forskellige løsninger, idet Hoge Raad (øverste domstol) ikke har truffet afgørelse.

30. Der er tale om en proceduremæssig ordning, der så vidt muligt understøtter kassationsankens traditionelle retsbeskyttende funktion (altså lovens beskyttelse i objektiv forstand snarere end beskyttelsen af parternes subjektive interesser). Denne funktion udbygges »af hensyn til retsanvendelsen« med målet om at fastlægge en retspraksis for fremtiden, som imidlertid ikke har konkrete konsekvenser for den oprindelige tvist, hvis afgørelse forbliver uændret. Såfremt kassationsanken tages til følge, ophæves den appellerede dom, hvilket imidlertid ikke har en indflydelse på parternes retsstilling, som allerede er endelig fastlagt af den pågældende instans.

31. Hoge Raad (øverste domstol) er utvivlsomt en ret, hvis afgørelser ikke kan appelleres, som omhandlet i artikel 267 TEUF. Såfremt denne ret nærer tvivl om fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse, er den dermed pligtig at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål.

32. Selv om den forelæggende rets retslige funktion generelt anerkendes, kunne det se ud som om, at det præjudicielle spørgsmål bør afvises, idet der ikke foreligger en reel uenighed mellem parterne.

33. Denne indvending kan efter min opfattelse imidlertid ikke tages til følge. Domstolen har for længst udelukket kravet om, at det præjudicielle spørgsmål skal opstå i forbindelse med en kontradiktorisk procedure [5]. Således som generaladvokat Ruiz-Jarabo Colomer anførte, kan et præjudicielt spørgsmål også forelægges, »selv om der ikke har været en retsforhandling. Det afgørende er, at det organ, der anmoder om Domstolens bistand, udøver en retslig funktion og finder, at det er nødvendigt at opnå en fortolkning af fællesskabsretten, før den træffer afgørelse i sagen, mens det er uden betydning, om den retsforhandling, hvor spørgsmålet opstod, har været kontradiktorisk« [6].

34. Hvis der, ligesom det er tilfældet i denne sag, har været en forudgående tvist mellem parterne, og afgørelsen i første instans er nået til en appelinstans via en appel eller en kassationsanke, »[…] skal den ret, der træffer afgørelse som appelinstans, […] principielt anses for en ret i artikel [267 TEUF]'s forstand, som er beføjet til at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål« [7].

35. Denne konklusion berøres ikke af den omstændighed, at de stridende parters situationer forbliver uændrede uanset resultatet af den dom, der bliver afsagt af hensyn til retsanvendelsen. Virkningen erga omnes af denne type dom giver den derimod en egenskab, som – netop fordi den går ud over den konkrete sag – til fulde berettiger, at Hoge Raad (øverste domstol) kan henvende sig til Domstolen, med henblik på at førstnævnte domstols svar i forbindelse med fortolkningen af EU-retten får en større rækkevidde, hvorved det sikres, at alle retsinstanser i Nederlandene anvender forordning nr. 6/2002 ensartet.

5 – Dom af 14.12.1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122), af 21.2.1974, Birra Dreher (162/73, EU:C:1974:17), af 18.6.1998, Corsica Ferries (C-266/96, EU:C:1998:306), og af 25.6.2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, præmis 33).

6 – Forslag til afgørelse De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, punkt 30).

7 – Dom af 16.12.2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, præmis 57-59).

36. Når alt kommer til alt, er der efter min opfattelse ingen hindringer for at antage det præjudicielle spørgsmål til realitetsbehandling.

B. Realiteten

37. Forordning nr. 6/2002 har valgt en model, der indebærer en retslig specialisering: I hver medlemsstat udpeges det mindst mulige antal nationale domstole (de såkaldte »EF-designdomstole«), der skal træffe afgørelse i sager vedrørende krænkelse og gyldighed af EF-design.

38. Denne regel, der fremgår af nævnte forordnings artikel 80 og 81, indebærer, at det udelukkende tilkommer disse EF-designdomstole at træffe afgørelse om disse sagers *realitet*, eftersom de er eksperter på området, hvilket er ubestridt.

39. Den nævnte forordnings artikel 90, stk. 1, forekommer ikke desto mindre at følge en anden logik, der snarere følger effektivitetsprincippet end princippet om en specialisering af domstolene for så vidt angår de foreløbige, herunder sikrende retsmidler[8]. Der »kan […] ved domstolene, herunder EF-designdomstolene, i en medlemsstat fremsættes anmodning om iværksættelse af sådanne […] retsmidler«.

40. Ved første øjekast forsvinder den i artikel 81 omhandlede enekompetence i artikel 90, hvilket gør det muligt for andre nationale domstole end den specialiserede domstol at intervenere, hvilket imidlertid kun kan ske med henblik på at træffe afgørelse om foreløbige, herunder sikrende retsmidler. Med hensyn til disse begrunder kravet om en hurtig sagsbehandling, som indgår i effektivitetsprincippet, og de forskellige domstoles geografiske nærhed en decentraliseret løsning frem for at samle kompetencen hos én retsinstans[9].

41. Ordlyden af artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 understøtter denne fortolkning: Enhver domstol i en medlemsstat (det må antages, at der er tale om de domstole, som i den pågældende medlemsstat træffer afgørelse i designsager) kan iværksætte denne form for retsmidler. Formuleringen »herunder EF-designdomstolene« bekræfter, at det ikke nødvendigvis skal være en specialiseret domstol: førstnævnte domstole har således de samme kompetencer som de øvrige domstole, når det drejer sig om foreløbige, herunder sikrende retsmidler[10].

42. Såvel Procureur-Generaal[11] som Nederlandenes regering har imidlertid anført, at artikel 90 i forordning nr. 6/2002 hverken ændrer rækkevidden af artikel 81 eller udgør en undtagelse fra bestemmelserne heri. Efter deres opfattelse understøtter artikel 81 kompetencen hos de specialiserede EF-designdomstole på alle stadier af en sag vedrørende krænkelse og gyldighed, herunder i forbindelse med iværksættelsen af sikrende retsmidler. Artikel 90 vedrører andre former for foranstaltninger, som er forskellige fra de artikel 81 opregnede.

8 – Klassificeringen af disse retsmidler er ikke harmoniseret i forordning nr. 6/2002: I hver enkelt medlemsstat anvendes de retsmidler, der er fastlagt i medlemsstatens lovgivning.

9 – Forordning nr. 6/2002 tillader som nævnt, at der i hver medlemsstat ikke er én, men derimod flere (»det mindst mulige antal«) specialiserede EF-designdomstole. Nederlandene har valgt en enkelt domstol.

10 – En anden sag er virkningen af disse retsmidler, afhængig af hvilken domstol der iværksætter dem. Denne forskel vil jeg behandle på et senere tidspunkt.

11 – Deres indlæg er en gengivelse af de indlæg, der blev indgivet i forbindelse med kassationsanken, som blev iværksat af hensyn til retsanvendelsen ved Hoge Raad (øverste domstol).

43. Kommissionen har slået til lyd for den modsatte løsning. Artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 tillader en fortolkning, hvorefter kompetencen til at iværksætte sikrende retsmidler vedrørende EF-design, er tillagt domstolene i en medlemsstat, »herunder EF-designdomstolene«. Dvs. at forordningen tilbyder valget mellem enten de (specialiserede) EF-designdomstole eller de øvrige ikke-specialiserede domstole (som imidlertid har generel kompetence med henblik på designsager). Jeg er af den opfattelse, at dette er det synspunkt, som er mest i overensstemmelse med fortolkningen af bestemmelsen.

44. Procureur-Generaal har til støtte for sit synspunkt henvist til Protokol om bilæggelse af retstvister vedrørende krænkelse af EF-patenter og vedrørende disses gyldighed [12]. Ifølge Procureur-Generaal følger artikel 90 i forordning nr. 6/2002 modellen i nævnte protokols artikels 36, hvis formål var at iværksætte retsværn for så vidt angår såvel nationale patenter som EF-patenter. Denne artikel 36 havde ikke til formål at opstille en undtagelse til protokollens bestemmelser om national kompetence, men derimod til bestemmelserne om international kompetence [13].

45. Denne henvisning til ordningen for sager vedrørende EF-patentet (som på daværende tidspunkt ikke resulterede i en permanent ordning) kan efter min opfattelse ikke, hverken på den ene eller den anden måde, anvendes til at fortolke artikel 90 i forordning nr. 6/2002 om design. Det forholder sig således, at den nederlandske lovgiver meddelte sin beslutning om at samle alle kompetencer med hensyn til beskyttelse af EF-patentet hos en enkelt domstol og bekræftede, at protokollens bestemmelser ville blive fulgt, men denne beslutning fjerner ikke tvivlen om rækkevidden af artikel 90, sammenholdt med artikel 81, i forordning nr. 6/2002.

46. Argumentet om opbygningen af forordning nr. 6/2002, som Procureur-Generaal og Nederlandenes regering har henvist til, er mere tungtvejende. Efter deres opfattelse udgør artikel 90 den *almindelige* regel med hensyn til foreløbige, herunder sikrende retsmidler, som må suppleres afhængig af, i hvilken type retssag der anmodes herom:

– Når der er tale om retssager »om krænkelse af EF-design og om EF-designs gyldighed« (artikel 81), kan kun de specialiserede domstole iværksætte de foreløbige, herunder sikrende retsmidler, eftersom kun disse domstole har enekompetence til at behandle disse sager.

– Når der er tale om andre retssager, som ikke omfatter de i artikel 81 omhandlede, får ordlyden af artikel 90, stk. 1, virkelig betydning, idet det heri anføres, at enhver domstol i en medlemsstat, herunder de specialiserede domstole, kan iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler. Således forklares denne »problematiske eller gådefulde« [14] tekst bedst.

47. Jeg kan imidlertid ikke tilslutte mig dette synspunkt. Afsnit IX i forordning nr. 6/2002, som omhandler »kompetence og retspleje i søgsmål vedrørende EF-design«, og som er opdelt i tre afdelinger, går imod ovennævnte synspunkt:

– I første afdeling fastlægges det, som kunne anses for grundlaget for udpegelsen af den domstol i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende søgsmål. De bestemmelser, der henvises til heri, er fuldbyrdelseskonventionen [15], som finder anvendelse, medmindre andet er fastsat i forordning nr. 6/2002.

12 – EFT 1989, L 401, s. 34.

13 – Protokollen behandler den internationale kompetence i artikel 14 og den nationale kompetence i artikel 15.

14 – Procureur-Generaals indlæg, punkt 3.23.

15 – EFT 1998, C 27, s. 1, konsolideret udgave i EUT 2009, L 147, s. 5. Henvisningen til denne konvention skal imidlertid forstås som en henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1) (herefter »Bruxelles Ia-forordningen«).

– Anden afdeling omfatter undtagelserne fra anvendelsen af Bruxelles Ia-forordningen. Denne afdeling fastsætter bestemmelser om international kompetence (artikel 82) og bestemmer, hvilke domstole der er kompetente til at påkende søgsmål vedrørende EF-design, samt hvilke søgsmål de kan påkende (artikel 80 og 81)[16]. Artikel 90 (»foreløbige, herunder sikrende retsmidler«) indgår i denne afdeling.

– Tredje afdeling med overskriften »Andre tvister vedrørende EF-design« henviser til artikel 79, stk. 1 og 4, for så vidt angår udpegelsen af den kompetente nationale domstol[17] og fastlægger den nationale kompetence i forbindelse med sager, der falder uden for de i artikel 81 omhandlede sager. Denne kompetence er nærmere bestemt tillagt de domstole, som ville have stedlig og saglig kompetence i sager vedrørende nationale design i den pågældende stat (artikel 93).

48. En systematisk fortolkning af afsnit IX i forordning nr. 6/2002 bekræfter, at lovgiver har ønsket at indføre en differentieret behandling af søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed af EF-design på den ene side og andre søgsmål på den anden side. Førstnævnte er omhandlet i anden afdeling, som omfatter artikel 90. Det er således vanskeligt at godtage, at sidstnævnte artikel skulle have en anden genstand end den retlige ramme (anden afdeling), hvori den indgår. Artikel 90 finder med andre ord også anvendelse på foreløbige, herunder sikrende retsmidler, som anmodes iværksat i forbindelse med søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed af EF-design.

49. Den nederlandske regering har desuden anført, at placeringen af artikel 90 i anden afdeling forekommer at være adskilt fra artikel 80 og 81 i forordning nr. 6/2002. Anbringelsen af artikel 82-89, som omhandler andre områder, mellem ovennævnte artikler antyder, at der er en manglende forbindelse herimellem.

50. Dette argument kan efter min opfattelse ikke tiltrædes. Ordlyden af artikel 82-89 i forordning nr. 6/2002 er behæftet med henvisninger til de i artikel 81 omhandlede søgsmål, hvilket vidner om, at de er underlagt den samme logik, som begrunder den omstændighed, at de alle indgår i anden afdeling af afsnit IX. Denne logik forklarer også, hvorfor artikel 90 indgår i samme afdeling, hvilket understøtter argumentet om, at de omhandlede sikrende retsmidler vedrører de i artikel 81 nævnte søgsmål og ikke de i artikel 93 omhandlede, som indgår i tredje afdeling.

51. Kriterierne for en ordlyds- og systematisk fortolkning taler således for en anden løsning end den af Procureur-Generaal og den nederlandske regering foreslåede. Denne løsning understøttes af opbygningen af det todelte system med specialiserede domstole og øvrige kompetente domstole i de enkelte medlemsstater, hvis de kombineres med de forskellige funktioner med hensyn til de foreløbige, herunder sikrende retsmidler, på den ene side, og den retsafgørelse, hvorved sagens realitet afklares, på den anden side.

52. Specialiseringen af EF-designdomstolene bidrager utvivlsomt til en ensartet retspraksis og til at sikre en ensartet anvendelse af de bestemmelser, som *med hensyn til realiteten* finder anvendelse på søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed. Denne opfattelse af betydningen af behandlingen af sagens realitet gennemsyrer opbygningen af forordning nr. 6/2002: Artikel 80 heri samler således kompetencen i forbindelse med de i artikel 81 omhandlede søgsmål hos et begrænset antal domstole for at bidrage til en »udvikling af en ensartet fortolkning af kravene til et EF-designs gyldighed« (28. betragtning).

16 – Desuden regulerer afdelingen visse særlige forhold med hensyn til rækkevidden og virkningen af søgsmål vedrørende krænkelse og gyldighed og indeholder bl.a. bestemmelser om lovvalg, indbyrdes sammenhængende sager og kompetence i anden instans (artikel 82-89, 91 og 92).

17 – Såfremt ingen domstol i henhold til artikel 79, stk. 1 og stk. 4, har kompetence, kan sagen indbringes for domstolene i den medlemsstat, hvor Harmoniseringskontoret for det Indre Marked (Varemærker og Design) har sit hjemsted.

53. Dette formål skal imidlertid ikke nødvendigvis gøre sig gældende med hensyn til de foreløbige, herunder sikrende retsmidler, hvis iværksættelse pr. definition har en tidsmæssigt begrænset karakter og ikke foregriber (ikke bør foregribe) den endelige afgørelse i sagen.

54. Uden at benægte den praktiske betydning, som afgørelsen om sikrende retsmidler kan have i visse sager, er denne afgørelse afhængig af, at hovedsagen fortsætter [18], og må ikke gribe ind i det, der henhører under hovedsagen. Forordning nr. 6/2002 forbeholder udtrykkeligt de specialiserede domstole behandlingen af komplekse spørgsmål, som berører sagens realitet (som f.eks. krænkelse eller gyldighed af et design).

55. Med hensyn til modkrav fremgår det f.eks. af artikel 85, stk. 1, at sagsøgte skal anføre, om vedkommende ønsker at anfægte gyldigheden af det EF-design, som sagsøgeren er indehaver af, når sidstnævnte har iværksat et af de i artikel 81 i forordning nr. 6/2002 omhandlede søgsmål. Derimod er det på det trin i sagen, der omhandler foreløbige, herunder sikrende retsmidler, tilstrækkeligt, at sagsøgte blot gør *indsigelse* mod gyldigheden (artikel 90, stk. 2, i forordning nr. 6/2002) [19].

56. Denne todelte behandling afspejler, at afgørelsen om at iværksætte sikrende retsmidler, netop på grund af sin foreløbige karakter, og idet afgørelsen om sagens realitet afventes, ifølge EU-lovgiver har en begrænset virkning. Det forholder sig ikke således, at afdelingen for sager om foreløbige forholdsregler i forbindelse med vurderingen af fumus boni iuris eller de øvrige anbringender ikke kan tage hensyn til sagsøgtes anbringende (i form af en indsigelse) om gyldigheden af sagsøgerens design, men denne afgørelse, eftersom den ikke er endelig, kræver hverken et modkrav eller indgriben fra den specialiserede domstol, som i sidste ende skal træffe afgørelse i sagen.

57. Selv om EF-designdomstolene utvivlsomt har kendskab til dette område, må det i øvrigt anføres, at de øvrige nationale domstole også har kendskab hertil.

58. Designbeskyttelsesordningen bygger på den samtidige eksistens af domstole, der dækker hele EU, og domstole, der kun dækker det nationale område, med den tilsvarende fordeling af retslige kompetencer.

59. Beskyttelsen af nationale design påhviler de nationale domstole (ikke-specialiserede domstole som omhandlet i forordning nr. 6/2002), som udpeges af de enkelte medlemsstaters bestemmelser, hvilket i sig selv utvivlsomt bibringer dem et nært kendskab til området. I disse sager kan de iværksætte de samme sikrende retsmidler, som, om nødvendigt, kan finde anvendelse i søgsmål vedrørende EF-design [20].

60. Disse (ikke-specialiserede) nationale domstole har desuden kompetence til at påkende visse EF-designsager som omhandlet i artikel 93 i forordning nr. 6/2002. De kan ligeledes iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i disse sager.

61. De domstole, der ikke er omfattet af kompetencen i artikel 81 i forordning nr. 6/2002, opererer dermed på et område, som de er bekendt med, uden at dette berører den omstændighed, at de ikke har kompetence til at træffe afgørelse om realiteten i en sag vedrørende krænkelse eller gyldighed af et EF-design.

18 – Derfor fastsatte afdelingen for sager om foreløbige forholdsregler i Amsterdam i sin afgørelse af 12.1.2017 en frist for at anlægge sag vedrørende realiteten.

19 – Den spanske version af denne bestemmelse anvender formuleringen »*demanda de nulidad*« *[»påstand om ugyldighed«]*, hvilket er uhensigtsmæssigt, idet der i realiteten er tale om en faktisk *indsigelse* og ikke en påstand i processuel forstand. Dette bekræftes af de øvrige sprogversioner, som jeg har undersøgt: *exception de nullité*, i den franske; *plea*, i den engelske; *eccezioni di nullità*, i den italienske; *excepção de nulidade*, i den portugisiske; *Einwand der Nichtigkeit*, i den tyske version.

20 – Forordning nr. 6/2002 indeholder som nævnt (fodnote 8) ikke en klassificering af disse retsmidler, idet ordningen herfor fastlægges i de enkelte medlemsstaters lovgivning om nationale design.

62. Det forekommer mig således ikke, at argumentet om EF-designdomstolenes (større) specialisering berettiger en begrænsning af de øvrige domstoles kompetence for så vidt angår de foreløbige, herunder sikrende retsmidler.

63. Den nederlandske regering har fortolket artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 således, at den giver medlemsstaterne frihed til at vælge, hvordan de vil tilrettelægge fasen vedrørende iværksættelse af sikrende retsmidler, dog med den begrænsning, at EF-designdomstolen nødvendigvis må have kompetence.

64. Den nederlandske regering har i denne retning anført, at medlemsstaternes procesautonomi kun berøres, når der findes udtrykkelige bestemmelser, som bestemmer, at en konkret retslig myndighed skal tillægges bestemte kompetencer (således som artikel 80 og 81 i forordning nr. 6/2002 gør). Der er dermed intet til hinder for, at en medlemsstat beslutter, at enekompetencen med hensyn til søgsmål vedrørende krænkelse eller gyldighed, herunder fasen vedrørende iværksættelse af sikrende retsmidler, tillægges de specialiserede EF-designdomstole.

65. Denne opfattelse bygger på en forståelse, hvorefter artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 blot er en bemyndigelsesbestemmelse: Medlemsstaterne »kan« vælge, hvilke domstole de ønsker at tillægge kompetence til at træffe afgørelse om foreløbige retsmidler (med den nævnte begrænsning, som kræver, at EF-designdomstolene under alle omstændigheder har denne kompetence).

66. Jeg er imidlertid af den opfattelse, at anvendelsen af formuleringen »kan« i denne bestemmelse har en anden betydning, som i højere grad er i overensstemmelse med bestemmelsens formål. Muligheden for at vælge gør sig ikke gældende for medlemsstaterne, men derimod for sagens parter. Netop af årsager, som er knyttet til beskyttelsen af sidstnævntes interesser og nærheden af de domstole, som skal give dem et hurtigt svar[21], som dog kun er foreløbigt og sikrende, kan de henvende sig ved enten de specialiserede eller de almindelige domstole.

67. Dermed skal bestemmelsen læses ud fra indehaverne af EF-designets synspunkt, hvilke indehavere søger retsbeskyttelse af dette design. Det, der i sidste ende ønskes fremmet, er en mere *åben* procedure vedrørende retsbeskyttelse, hvor nærheden har forrang[22], mens specialiseringen har forrang for så vidt angår realiteten med henblik på at træffe afgørelser i søgsmål vedrørende krænkelse eller ugyldighed.

68. Det kunne se ud som om, at det ville være overflødigt at nævne EF-designdomstolene i denne sag, men dette er ikke tilfældet. Grunden hertil skal findes i artikel 90, stk. 3, som bestemmer, at:

– Hvis den pågældende ønsker at anmode en EF-designdomstol om foreløbige, herunder sikrende retsmidler, kan de retsmidler, som sidstnævnte iværksætter, anvendes i samtlige medlemsstater.

– Hvis den pågældende ønsker at anmode nationale domstole, som ikke er specialiserede, herom, begrænses virkningen af det sikrende retsmiddel, som disse iværksætter, til den pågældende medlemsstat.

21 – Denne fortolkning er blevet foreslået af Kommissionen, som har fremhævet, at de retsundergivne skal have adgang til en geografisk nært beliggende domstol, som de kan anmode om hurtigt beskyttelse, hvilket indebærer, at specialiseringen træder i baggrunden. Kommissionen har som eksempler nævnt behovet for at bevare beviser, der er i fare for at forsvinde, eller tilfælde af udbredelse af forfalskede produkter fra et enkelt distributionssted, såsom en havn eller en fabrik.

22 – På området for intellektuelle ejendomsrettigheder spiller sikrende retsmidler en afgørende rolle med hensyn til den anden parts ret til et forsvar, for at rettighedshaveren har adgang til et forholdsmæssigt afpasset retsmiddel, indtil der træffes afgørelse om sagens realitet (22. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29.4.2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, EUT 2004, L 157, s. 45, berigtigelse i EUT 2004, L 195, s. 16).

69. Artikel 90, stk. 3, sidste led, i forordning nr. 6/2002 understøtter netop ovenstående betragtninger. Det ville ikke være nødvendigt at foreskrive, at »[i]ngen anden domstol [bortset fra EF-designdomstolene] har denne kompetence [til at udvide virkningen af sine foreløbige, herunder sikrende retsmidler, til at dække samtlige medlemsstater]«, hvis de øvrige domstole ikke havde kompetence til at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i forbindelse med søgsmål vedrørende krænkelse eller gyldighed af EF-design.

70. Når alt kommer til alt, opnås der ved de nationale domstoles (i den ovenfor omhandlede betydning) iværksættelse af et sikrende retsmiddel den retsbeskyttelse, som denne form for procedure, som er kendetegnet ved sin hastende karakter, indebærer, uden at behandlingen af sagens realitet, som nævnt, imidlertid kan afsluttes på dette trin i sagen, hvilken opgave det udelukkende tilkommer EF-designdomstolene at varetage.

V. Forslag til afgørelse

71. På baggrund af det ovenstående foreslår jeg, at Domstolen svarer Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) således:

»Artikel 90, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design skal fortolkes således, at nationale domstole, der har kompetence med hensyn til nationale designrettigheder, har kompetence til at iværksætte foreløbige, herunder sikrende retsmidler, i sager om krænkelse af EF-design eller disses gyldighed, hvilke sagers realitet det udelukkende tilkommer de domstole, der er udpeget i henhold til denne forordnings artikel 80, stk. 1, at træffe afgørelse om.«